

Moderna museet
Box 16382
103 27 Stockholm

Datum 2010-05-20
Dnr 32-2009-0704

Uppföljande granskning av internkontrollen i samlingarna

Riksrevisionen har, som ett led i den årliga revisionen, granskat den interna styrningen och kontrollen avseende föremålshandlingen vid samtliga museimyndigheter. Granskningen har bl.a. genomförts vid Moderna museet (MM). Granskningens syfte har varit att bedöma om myndigheten har en tillfredställande kontroll över samlingarna.

Riksrevisionen vill fästa överintendentens uppmärksamhet på nedanstående iakttagelser. Innehållet i rapporten har faktagranskats av representanter för myndigheten. Riksrevisionen önskar information senast 2010-06-19 med anledning av iakttagelserna.

1. Sammanfattning

Granskningen har genomförts som en uppföljning med anledning av iakttagelserna i 2006 års granskning av internkontrollen i museernas samlingar. Granskningen har även omfattat ett stickprov av föremålen i samlingarna. Dessa har slumpmässigt valts ut och totalt har 200 föremål granskats. Utifrån stickprovskontrollerna bedömer Riksrevisionen att det finns brister i den interna styrningen och kontrollen gällande de föremål som är registrerade. Vidare finner Riksrevisionen att det är otillfredsställande att det finns samlingar som är helt oregistrerade. MM saknar också långsiktiga planer för den återstående registreringen och digitaliseringen av föremålen.

Många personer är behöriga att registrera i konstdatabasen (TMS). Antalet behöriga med "superbehörighet" är därmed stort. Detta borde minskas till en mer begränsad grupp.

MM inventerar i dagsläget inte sina föremål, vare sig stödbegärliga föremål eller föremål med ett högt ekonomiskt värde. Myndigheten saknar även fastställda inventeringsrutiner avseende samlingarna.

2. Bakgrunds- och metodbeskrivning

Staten förvaltar genom museerna stora mängder föremål, men omfattningen varierar mellan olika museer. MM har t.ex. ca 0,4 miljoner föremål i samlingen, medan andra museer kan ha mer än 10 miljoner föremål. Samlingarna har också varierande innehåll och består bl.a. av arkeologiska fynd, konst- och kulturföremål, organiskt material, textilier etc.

Bara en liten del av de totala föremålen visas i utställning. Största delen finns i magasin och visas sällan, och delar av samlingarna är också utlånade.

Spridningen mellan museerna på hur stor andel av samlingarna som visas är stor.

Samlingarna representerar stora finansiella värden. Även enskilda mycket ekonomiskt värdefulla föremål finns. Alla föremål har ett kulturhistoriskt värde, även om man inte kan bortse från att det av vissa föremålstyper finns stora mängder av samma slag, t.ex. ben och skärvor.

Granskningen har genomförts som en uppföljning med anledning av iakttagelserna i 2006 års granskning av internkontrollen i museernas samlingar. Riksrevisionen har i årets granskning valt att fokusera på sådana iakttagelser som då generellt berörde flera myndigheter.

En del i granskningen har omfattat stickprov av föremål i samlingarna och i registren. Stickproven har gjorts slumpmässigt av föremål värderade till över 100 tkr, och har totalt omfattat 200 föremål. 100 föremål har granskats från föremålsregistret till samlingarna för att kontrollera om placeringsuppgifterna i registret överensstämmer med den fysiska placeringen. Ett omvänt stickprov har därefter gjorts om lika många föremål, för att kontrollera att uppgifterna om föremålen i registren är korrekta.

3. Föremålsregistreringen bör förbättras

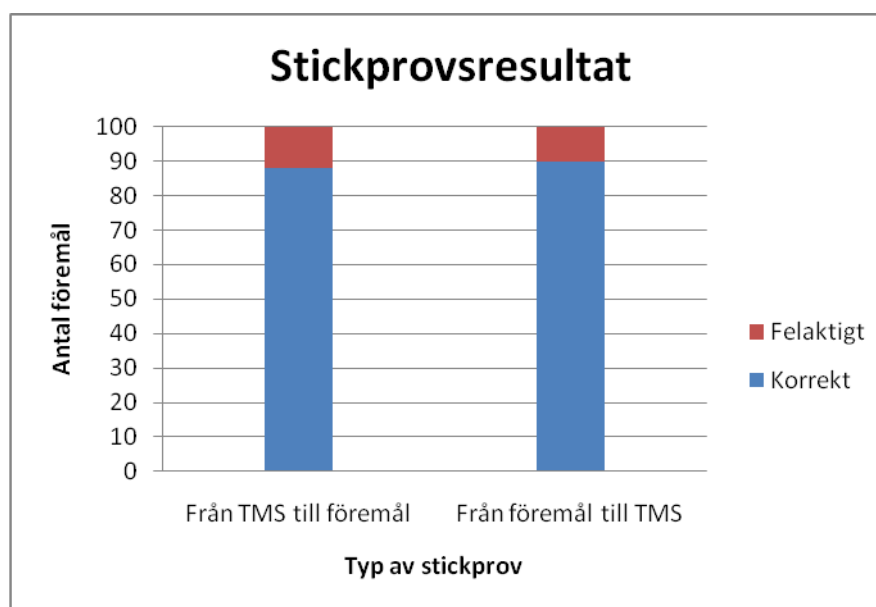
Enligt myndighetsförordningen (2007:515) ska myndighetens ledning säkerställa att det finns en intern styrning och kontroll inom myndigheten som fungerar på ett betryggande sätt. En förutsättning för att myndigheterna ska kunna ha en god kontroll av föremålen är att de är tillförlitligt registrerade. Ett annat viktigt skäl till registrering och digitalisering av samlingarna är att göra museernas föremål tillgängliga för verksamheten på ett effektivt sätt.

MM har ca 0,4 miljon föremål, varav ca 64 000 (15 %) är digitalt registrerade.¹ Resterande samling utgörs av ca 70 000 oregistrerade fotografiska verk och ca 300 000 negativ.

Vi har stickprovsvis kontrollerat placering och registrering i TMS avseende 200 föremål. Föremålen valdes ut slumpmässigt. Utifrån denna granskning, bedömer Riksrevisionen att MM har brister i den interna styrningen och kontrollen avseende de föremål som är registrerade.

---

¹ MM:s årsredovisning 2009, s. 4 och 5

Figur 1 Resultatet av Riksrevisionens stickprov ur museets samlingar

För de 100 föremål som granskats utifrån TMS till samlingarna fann vi brister av olika slag gällande tolv föremål. Ett verk av Andy Warhol kunde vid granskningstillfället inte återfinnas fysiskt. Tre av sex verk som hade lånats ut, var inte registrerade som utlånade i TMS, vilket de borde ha varit. Slutligen fann vi att åtta verk som sades vara flyttade till centralförrådet fortfarande var registrerade med placering i museet. Vi har inte kontrollinventerat dessa verk i centralförrådet.

Även det omvända stickprovet, från samlingarna till föremålsregistret, visade på fel i registreringen i TMS. Tio föremål var fysiskt placerade på annan plats än vad som angavs i systemet. MM förklarar detta med att verksamheten innebär att verken flyttas mellan olika enheter, mellan utställning och konservering samt lånas ut. Ett annat skäl anses vara personalförändringar. Riksrevisionen bedömer att det är extra viktigt att hålla uppgifterna i TMS uppdaterade om verk flyttas fysiskt så att korrekta uppgifter finns tillgängliga för den berörda personalen.

Totalt sett påvisade granskningen således brister av olika karaktär i 11 % av ett stickprov där samtliga verk individuellt är värderade till minst 100 tkr.

Föremålen i samlingarna tillhör en särskild typ av anläggningstillgångar som i det statliga regelverket för ekonomiadministration betecknas som kulturtillgångar. För alla typer av anläggningstillgångar gäller det generella kravet på god intern kontroll enligt förordning (2000:606) om myndigheters bokföring (FBF).² För närvarande bedömer Riksrevisionen att god intern kontroll avseende kulturtillgångar inte uppnås, eftersom vi funnit felaktigheter i placeringsangivelser. Vidare uppfylls naturligtvis inte heller kraven för de föremål som är helt oregistrerade. Riksrevisionen bedömer att det är otillfredsställande att det finns samlingar som är helt oregistrerade.

² 22 §, Ekonomistyrningsverkets (ESV:s) föreskrifter

Riksrevisionen har även noterat att MM saknar fastställda planer för den återstående registreringen och ev. digitaliseringen av föremålen. Sådana planer skulle kunna utgöra ett underlag för hur och i vilken takt det kvarstående arbetet ska bedrivas genom att tydliggöra prioriteringsbehov ur ett myndighetsperspektiv utifrån såväl verksamhetsmässiga som kulturvärdes- och riskaspekter.

Riksrevisionen *rekommenderar* MM att fastställa planer för den återstående registreringen och ev. digitaliseringen av föremålen. Planerna bör innehålla beräkningar av tidsåtgång och resursbehov för att nå målen i utsatt tid. Vi rekommenderar att planerna fastställs under 2010 och att de därefter följs upp och avstäms i bl.a. årsredovisningarna kommande år, då MM har valt att redovisa digitaliseringen som en viktig del under prestationen *Samla och bevara*.

Vidare bör MM registrera alla förflyttningar av föremål i TMS för att kunskapen om ett föremåls placering ska vara tillgänglig för all behörig personal.

4. Många personer har hög behörighet i föremålsregistret

Många personer är behöriga att registrera i TMS. Vid granskningen noterades att flera säkerhetsgrupper har rätt att radera poster. Antalet behöriga med ”superbehörighet” är därmed stort. Detta borde minskas till en mer begränsad grupp.

Riksrevisionen rekommenderar MM att begränsa rättigheten att ta bort föremål ur TMS till färre personer.

5. Inventering av föremålen genomförs inte

Enligt Ekonomistyrningsverkets (ESV:s) föreskrifter till 22 § FBF ska tillgångar inventeras i den omfattning som bedöms erforderlig. ESV har i sin handledning om materiella anläggningstillgångar förtydligat detta. Där anges att inventering av anläggningstillgångar bör ske årligen.

Riksrevisionen har noterat att inventering av föremålen inte sker, vare sig av stöldbegärliga föremål eller av föremål med ett högt ekonomiskt värde. Myndigheten saknar även fastställda inventeringsrutiner avseende samlingarna. Riksrevisionen bedömer att inventering av anläggningstillgångar är en förutsättning för att kraven om god intern kontroll ska kunna anses vara uppfyllda.

Vidare bedömer Riksrevisionen att risken för *avsiktliga* fel och överträdelser är särskilt hög för ekonomiskt värdefull eller av andra skäl stöldbegärlig egendom. För att minska risken för medvetna fel i hanteringen bör särskilda inventeringsåtgärder vidtas för att skydda stöldbegärlig egendom - även i magasinen.

Riksrevisionen rekommenderar att MM inför årlig inventering av särskilt värdefulla/stöldbegärliga föremål. En metod för att minska risken för stöld ur magasin är att införa kontinuerliga stickprov för att verifiera föremålens existens, placering m.m. Sådana stickprov kan med fördel utföras av eller tillsammans med personal som normalt inte arbetar med hanteringen av

föremål. Stickproven bör dokumenteras. Riksrevisionen rekommenderar även att myndigheten beslutar om inventeringsrutiner avseende samlingarna i sin helhet. Om MM bedömer att nuvarande generella regelverk inte är ändamålsenligt, rekommenderar Riksrevisionen att MM till regeringen föreslår ändringar i författningen eller undantag från författningen avseende inventering av tillgångar i samlingarna.

Ansvarig revisor Marie Örtengren har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Linda Plahn har varit föredragande.

Marie Örtengren

Linda Plahn

Kopia för kännedom:

Regeringen - Kulturdepartementet